

به نام خداوند بخشنده و مهربان

ایران در عصر طاهریان

www.ketab.ir

نویسنده: عباس رمضانی

انتشارات کتاب تارا

سرشناسه: رمضانی، عباس، ۱۳۳۹-
عنوان و پدیدآور: ایران در عصر طاهریان / نویسنده: عباس رمضانی.
مشخصات نشر: تهران: کتاب تارا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری ۲۰۸ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
فروست: انتشارات کتاب تارا؛ ۴۷۱.
شابک: ۹-۱۶۱-۴۸۵-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: ایران -- تاریخ -- طاهریان، ۲۰۵ - ۲۵۹ق.
موضوع: Iran -- History -- Tahirids, 821 - 873
رده بندی کنگره: DSR ۶۰۰
رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۴۵۱
شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۷۰۲۳۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

انتشارات کتاب تارا

تلفن: ۵۵۹۷۳۳۷۵ و ۰۹۱۲۲۵۴۸۵۵۹

Tara_pub@yahoo.com , www.ketabetara.ir

ایران در عصر طاهریان

نویسنده: عباس رمضانی

طراح جلد: پریسا رسولی * تلفن مرکز پخش ۵۵۹۷۳۳۷۵

چاپ نخست: ۱۴۰۰ • شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

قیمت ۶۴۰۰۰ تومان • شماره نشر ۴۷۱

شابک ۹-۱۶۱-۴۸۵-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ: ۱۴۰۰، انتشارات کتاب تارا

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
فصل اول: اوضاع ایران و جهان اسلام قبل از روی کار آمدن	
۱۳.....	طاهریان
۱۳.....	مروری بر چگونگی پذیرش اسلام از سوی ایرانیان
۱۷.....	سلمان فارسی، ایرانی پیشگام در پذیرش اسلام
۲۸.....	سلمان در جست و جوی نشانه‌های پیامبر (ص)
۳۲.....	فروپاشی حکومت ساسانیان با حمله مسلمانان به ایران
فصل دوم: دو قرن حکومت اعراب مسلمان بر ایران.....	۳۵
۳۵.....	خلفای نخستین یا راشدین
۴۶.....	نقش امویان در تاریخ اسلام
۵۵.....	ابومسلم خراسانی
۶۳.....	قیام سَنّباد

۶۳.....قیام اسحاق تُرک

۶۴.....قیام اُستادسیس

۶۴.....قیام الْمُقَنَّع

۶۵.....قیام بابک خُرمَدین

۶۶.....خلافت عباسیان و نقش حکومت طاهریان در آن

فصل سوم: طاهریان، اولین حکومت ایرانی بعد از ورود اسلام

۷۶.....به ایران

۷۶.....طاهریان و خلافت عباسی

۷۹.....فُضَل بن رَبِیع و امین

۸۱.....فُضَل بن سَهْل و مأمون

۹۱.....حسن بن سَهْل و حکومت عراق

۹۵.....درخشش طاهریان در آغاز خلافت عباسی

۹۸.....طاهر بن حسین

۱۰۰.....ذوالیمینین، لقبی برای طاهر

۱۰۳.....اهمیت خراسان و قدرت گرفتن طاهر در این منطقه

مقدمه

تاریخ ایران از پیشینه و قدمت حدود هفت هزارساله برخوردار است. بررسی‌های انجام شده توسط مورخان، محققان و پژوهشگران نشان می‌دهد که پیش از هزاره اول قبل از میلاد که اقوام آریایی به ایران مهاجرت کردند، در برخی از نقاط این سرزمین، مردمانی زندگی می‌کرده‌اند که آثار فرهنگ و تمدن آنان طی حفاری‌ها، کاوش‌ها و مراحل مختلف پژوهش‌های تاریخی و باستان‌شناسی در تپه‌های سیلک کاشان، شهر شوش، برخی از مناطق لرستان و ... به‌دست آمده است و همه آن‌ها حکایت از قدمت بسیار طولانی تاریخ ایران زمین دارد.

با ورود آریایی‌ها به ایران و تشکیل حکومت‌های باستانی در این فلات، رفته‌رفته بنیان نخستین دولت‌ها که در بعضی از زمان‌ها بزرگ‌ترین امپراتوری‌های جهان به‌شمار می‌رفتند، شکل گرفت. به‌عنوان نمونه در عهد امپراتوری هخامنشیان برخی از اقدامات، طرح‌ها و برنامه‌های بعضی از پادشاهان ایرانی، همچون داریوش بزرگ، جهانی شد و اگر بگوییم هنوز نیز اندیشه‌های او نه‌تنها در ایران، بلکه در جهان

کاربرد عملی دارد، تردید نباید کرد. اولین جاده‌های ارتباطی، تشکیل نخستین نیروی نظامی ویژه که امروزه در جهان با انواع و اقسام نام‌ها شکل می‌گیرد، اولین شیوه برای رواج پول و تسهیل روند مبادلات تجاری و اقتصادی، نخستین سیستم‌های پستی و ارتباطی بین مناطق مختلف، اولین تقسیم‌بندی ایالتی و استانی در داخل کشور برای سهولت رسیدگی به امور و ده‌ها موضوع دیگر، از ابتکارات این پادشاه است.

صرف‌نظر از موارد فوق که فقط مربوط به یکی از دوره‌های تاریخ ایران است و می‌توان در سایر دوره‌ها نیز به فراخور زمان و شرایط روزگار، موارد دیگری را به آن افزود، قرار گرفتن ایران در یک منطقه استراتژیک جهان بود که سبب گردید از همان زمان چشم سران و حاکمان کشورهای دیگر و حتی جهانگردان، پژوهشگران، مورخان و ... متوجه کشور ما شود.

سرزمین ما به‌عنوان یک کشور بسیار مهم در طول تاریخ، فراز و نشیب‌ها و روزهای تلخ و شیرین فراوانی به خود دیده است و گاهی غفلت‌های برخی از پادشاهان، ضربات سنگین و غیرقابل جبرانی بر پیکر

این جامعه و مردمش وارد کرده که هرگز تاریخ فراموش نخواهد کرد. گرفتار شدن ایران در چنبره سیاست‌های استعماری بیگانگان در زمان برخی از سلسله‌ها و از جمله قاجاریه، برگرفته از همین ویژگی استراتژیک بودن ایران است.

عنصر ایرانی همواره درجهان تأثیرگذار بوده است. حتی با آمدن مسلمانان به ایران، امیران، فرماندهان و بزرگان سپاه مسلمان و حاکمان آن به‌زودی از تدبیر، لیاقت، کاردانی، شجاعت، تخصص، خودباوری، وطن‌دوستی، اعتماد به نفس و برخورداری از روحیه کار و تلاش ایرانیان آگاه شدند و چاره را در آن دیدند تا از وجود این نیروهای زبده و بانگیزه در اداره قلمرو حکومت اسلامی بهره‌مند شوند و همین خصوصیت‌ها سبب گردید تا سال‌ها بعد از آمدن مسلمانان به ایران، حکومت‌های مستقل و نیمه مستقل ایرانی یکی پس از دیگری شکل بگیرند.

ظهور دانشمندان بزرگ و اثرگذار ایرانی مثل «ابوعلی‌سینا»، «ابوریحان بیرونی»، «فارابی»، «خواجه نصیرالدین توسی»، «زکریای رازی»، «ابن مقفع»، «سیبویه» و صدها نمونه دیگر که در علوم

مختلف، جهانیان را در تخصص‌های خاص و مهم رهنمون شدند، ایران را در سطح جهان به‌عنوان یک کشور تأثیرگذار معرفی کرد.

خلفای عباسی، عنصر ایرانی را فهمیم، زیرک و کاردان می‌دانستند و پس از فروپاشی حکومت عباسیان، دولت‌های مستقل ایرانی طی قرن‌های شانزدهم تا هجدهم میلادی توانستند در نشر و گسترش آیین اسلام، کارهای اساسی و اصولی انجام دهند.

علی‌رغم توانمندی‌های ایرانیان در برخی از ادوار تاریخی، شاهد بی‌کفایتی برخی از پادشاهان هستیم. آن‌ها با عملکرد خود، لکه ننگی از عملکرد خویش به یادگار گذاشتند و اکنون خواننده تاریخ همان دوران‌ها به روشنی، صفحات تاریک تاریخ آنان را می‌بیند و جز تأثر و تأسّف، نمی‌تواند کاری انجام دهد.

وحشی‌گری‌های قوم مغول در ایران، تاخت و تاز تیموریان و خون‌ریزی‌های تیمور لنگ، امتیازات رنگارنگی که در برخی از دوره‌ها، به‌ویژه در عصر قاجاریه به بیگانگان دادند، نمونه‌ای از این لکه‌های سیاه و ننگین است.